

Ett omtag för att vända Svensk Grisproduktion
Mer lönsam gris, fler grisar och fler grisföretagare

Sammanfattning

Det finns två sätt att tillföra grisproduktionen pengar – från konsumenten via värdekedjan till grisföretagaren, eller via kompensation för kollektiva nyttigheter via jordbrukspolitiken.

Marknadsrelaterade omkostnader som arbetskraft, foder mm styrs av marknaden och är att hantera av den enskilda företagaren.

Politiska kostnader som regelverk, skatter, avgifter mm har visat sig skilja mycket mellan olika länder inom EU. Dessa politiska kostnader måste anpassas över tid så de ligger i paritet med länder som säljer på landets marknad, i detta fall norra Europa. I lantbruket som helhet kompenseras ofta ökade kostnader pga. regelverk och annat via EU: s stödsystem för att produktionen inte ska tappa i konkurrenskraft. Det gäller dock inte grisproduktionen som lever på en avreglerad marknad utan subsidier. Flera andra länder har kringgått detta genom att exempelvis subventionera biogassatsningar, ge skattereduktioner på energi eller erbjudande om fasta höga ersättningar för gårdsproducerad el.

I Sverige finns i princip inga av dessa subsidier annat än en mindre skattereduktion på energi vilken för övrigt diskuteras att ta bort. I övrigt har svensk grisproduktion påförts kostnader i en omfattning det visat sig omöjligt att bära.

Dessutom drabbas grisproduktionen extra hårt av den valutaförändring som skett under 2010 och fortsatt in på 2011.

Ungefär var tredje gris som konsumeras i Sverige är importerad. Produktionen i Sverige är så låg att det är svårt att nå full effektivitet i alla delar av industrin. Sverige har i ett globalt perspektiv låga priser på inhemskt producerat griskött. Förklaringen till det låga inhemska priset är att produktionskostnaden är högre än omvärldens, varvid Sverige inte kan exportera med lönsamhet. Finns ingen köpare utanför landet blir följden en extrem prispress då sänkta priser på hemmamarknaden är enda sättet att möta importen. När priset understiger produktionskostnaden slås produktion ut vilket är vad som skett med svensk grisproduktion de sista 15 åren. Under samma tidsperiod har produktionen inom EU 15 ökat med hela 15,8 %.

Det finns 2 vägar att gå om Sverige ska ha kvar en grisproduktion utöver nischproduktion, sänka lagstiftningskraven till europeisk nivå eller ersätta för kostnaderna som regelverket medför.

I materialet påvisas dels vad som måste göras med lagstiftningen om den vägen väljs men även att det faktiskt går att ha kvar regelverket men istället ersätta för kostnaderna – dessutom med samhällsekonomisk vinst. Mest intressant är att beräkningar visar att det med samhällsekonomisk vinst går att ersätta svenska grisföretagare, för sina merkostnader, med positiv effekt på statskassan. En kompensation med 400 SEK/gris genererar minst 870 SEK/gris till staten.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Inledning.....	4
Bakgrund.....	5
Manual för att vända svensk grisproduktion	6
Kostnadsposter och regelverk som är i absolut behov av att reduceras.	6
Djurskyddskostnader (politisk fråga)	6
Stärkt konkurrenskraft är helt avgörande för att en vändning av produktionsutvecklingen ska kunna ske.	6
Tillåtelse att etablera nya produktionsanläggningar enligt tysk norm	7
Användning av den i Sverige producerade grisen.....	9
Salmonellastatus (politisk fråga).....	9
Offentlig upphandling (politisk fråga)	10
Ursprungsmärkning (politisk fråga).....	10
Likvärdiga krav på importerade produkter som i Sverige producerade (bransch och politisk fråga)	11
Byggkostnader i primärledet (politisk fråga)	12
Besiktningkostnader i slaktledet och övriga industriled i värdekedjan (politisk fråga) .	13
Energiskattereduktionen (politisk fråga)	14
Sakkunniga utbildade djurskyddsinspektörer (politisk fråga).....	14
Önskvärda förändringar.....	15
Tredjepartscertifiering (bransch och politisk fråga).....	15
Profilering av GMO frihet (branschfråga).....	15
Möjlighet att skriva av upp till 1,5 gång av investeringen i primärproduktion och slaktindustri (politisk fråga)	16
Områden att se över.....	17
Uppföljning i primärproduktionen (branschfråga).....	17
Uppföljningssystem för att påvisa produktionens effekter på samhällsekonomin (bransch och politisk fråga).....	17
Etiken i att en värld som är i behov av mer livsmedel inte utnyttja produktionsmöjligheter fullt ut.....	18
Svensk grisproduktions värde för samhället (2009).....	19
Grisproduktionens påverkan på handelsbalansen	22
Möjligheter	25
Sammanfattning ekonomi	27
Marknadsföring av svenskt griskött (Bransch och politisk fråga)	28
Finansiering	29
Källhänvisning	30

Inledning

Sverige har fantastiska förutsättningar för grisproduktion.

Stor yta vilket möjliggör produktion med liten risk för smittspridning mellan gårdar, men också bra möjligheter att producera högkvalitativ foderspannmål. Dessutom finns i princip obegränsat med vatten,

Ett mycket bra hälsoläge och därmed bra förutsättningar för att på kort tid kunna expandera produktionen. Sverige ligger geografiskt nära stora importländer av griskött som exempelvis Ryssland. Men också nära världens enskilt största exportör av griskött Danmark. Dansk produktion tenderar till att minska, med rätt förutsättningar skulle svenskt griskött kunna avsättas genom den stora danska exportorganisation som finns. Marknaden för griskött har under de sista 15 åren växt med 1,5 % årligen och det finns inga tecken på att utvecklingen skulle förändras.

Griskött är ett omtyckt kött med låg fetthalt och mycket smak. Griskött är ett klimatsmart alternativ. Griskött är prisvärt.

Efter en lång rad av år med obefintlig lönsamhet och därmed minskande produktion av grisar i Sverige är det nödvändigt med ett radikalt omtag för att vända utvecklingen. Svensk grisproduktion är i stor utsträckning beroende av politiska beslut för att få produktionsutvecklingen att följa konsumtionsutvecklingen. D.v.s. endera regelverk, skatter, mm i nivå med övriga EU, alternativt kompensation för de merkostnader som svensk produktion belastas med, eller en kombination av de två alternativen.

Under de sista tio åren har produktionen av grisar i Sverige minskat med ca 25 %, från 3,77 miljoner grisar till ca 2,9 miljoner grisar (2010). Konsumtionen har under samma period varit stabil, ca 36 kg per person, vilket 2010 innebär en konsumtion av ca 4,2 milj. grisar. Minskningen i produktion har inget med kvalitén på grisköttet att göra, den är omtalat mycket hög. Minskningen beror helt och hållet på svag konkurrenskraft, dvs. för hög produktionskostnad. Även små förändringar i tillväxt eller minskning får stora konsekvenser. Om två företag har lika produktion idag. Det ena minskar sin produktion med 3 % årligen, det andra ökar produktionen med 3 % årligen. Efter 12,5 år är det ökande företaget dubbelt så stort som det minskande...

Som en följd av utvecklingen startade Sveriges Grisföretagare 2010 en kampanj för att sätta lönsamheten i fokus, " Rätt pris för Svensk Gris".

I januari 2011 drabbades Tyskland av en foderskandal. Dioxinbemängt foder har använts i produktionen av bl.a. griskött och ägg. Det har orsakat kraftiga prissänkningar på griskött. Sverige är ett av de hårdast drabbade länderna då Sveriges höga produktionskostnader för griskött omöjliggör export vilket lett till extra hård prispress på den svenska marknaden. EU: s regelverk förhindrar medlemsländer att stänga gränserna för import annat än med hänvisning till risk för humanhälsan. Någon sådan hänvisning har från svensk sida inte gjorts, trots att Sverige sedan tidigare har dispens för högre dioxingränser med anledning av de högre halterna i fisk från Östersjön.

Svenska politiker visar generellt en väldigt svag vilja att främja/stärka svenskt lantbruk/livsmedelsproduktion. Tilltron till att marknaden löser problemen är stor. Marknaden löser också dessa frågor, dock sker det så som det alltid gör på en öppen

marknad – dyr produktion konkurreras ut om inte tydliga värden bekostas av slutkonsumenten.

Under de 15 år Sverige varit medlemmar i EU har det visat sig att priset på livsmedel är viktigare för konsumenten än exempelvis djurskydd, salmonellafrihet och svenskt ursprung.

Detta material är tänkt att genom ekonomiska fakta förmå politiker, Jordbruksverk och branschens företrädare att förstå allvaret men också se de fantastiska möjligheter svensk grisproduktion har.

Hade det inte varit för just de mycket fina förutsättningarna som finns i Sverige för grisproduktion vore det lättare att förstå de politiska besluten. Sverige är väldigt lämpligt för grisproduktion med stora arealer, gles befolkning, bra klimat, frihet från flera grissjukdomar och i princip obegränsat med vatten.

Bakgrund

I dokumentet finns samlat de förändringar som Sveriges Grisföretagare ser som avgörande för att vända utvecklingen i svensk grisproduktion.

Målet är att materialet fylls på med förändringar som övrig animalieproduktion anser nödvändig och att materialet antas som en del i LRF: s livsmedelsstrategi för det livsmedels producerande lantbruket.

Manual för att vända svensk grisproduktion.

Kostnadsposter och regelverk som är i absolut behov av att reduceras.

- Djurskyddskostnader
- Salmonellastatus och ersättning vid salmonellautbrott och smittsamma djursjukdomar
- Offentlig upphandling
- Ursprungsmärkning av alla kategorier kött, färskt såväl som beredda produkter
- Likvärdiga krav på importerade produkter som i Sverige producerade
- Byggkostnader i primärledet
- Besiktningkostnader i slaktledet och framåt i värdekedjan
- Energiskattereduktionen
- Sakkunniga utbildade djurskyddsinspektörer

Djurskyddskostnader (politisk fråga)

Införande av en generell djurvälståndersättning för samtlig grisproduktion enligt följande:

3,82 SEK per kg slaktgris (slaktad vikt, 2009 års penningvärde och växelkurs)

Stärkt konkurrenskraft är helt avgörande för att en vändning av produktionsutvecklingen ska kunna ske.

Med en kompensation enligt ovan kommer svenskt griskött ut på marknaden med en konkurrenskraft motsvarande det tyska grisköttet. Export är då möjlig vilket är helt avgörande för att kunna möta importen utan att sänka det inhemska grispriset.

Tillåtelse att etablera nya produktionsanläggningar enligt tysk norm

Möjligheten att etablera ny produktion enligt motsvarande regelverk som den starkast ökande exportören (Tyskland). Denna produktion skulle inte vara berättigad till djurvälståndersättning.

Möjligheten skulle skapa två mycket betydelsefulla konsekvenser.

1. Befintlig produktion skulle få ett värde. Handelns/konsumenterna kommer omedelbart i situationen att man måste ta ställning. Den svenska "välfärdsgrisen" kommer inte ut på marknaden tvingad av lagstiftning utan måste ersättas med vad den kostar att producera, om inte ersätts den med grisar producerade på samma sätt som de grisar handeln idag importerar.
2. Svenskt griskött skulle kunna exporteras då det skulle vara konkurrenskraftigt på marknaden. Det skulle i sin tur ta Sverige bort från den attraktiva exportmarknad som Sverige är idag, då möjligheten att kunna exportera svenskt griskött skulle hålla priset uppe på hemmamarknaden.

Sveriges Grisföretagare har gjort en beräkning av produktionskostnaderna mellan Sverige-Tyskland och EU över 2009 års produktion. Beräkningen visar att det är 24 % dyrare att producera gris i Sverige jämfört med Tyskland. Hur kan man då löpande konkurrensneutralisera svensk produktion med de politiskt beslutade merkostnaderna som finns?

Om vi utgår från 2009 där medelkursen uppgick till 10,62 kr/euro skulle produktionen varit konkurrensneutral om den svenska kronan haft ett värde mot Euron på 13,17 SEK/Euro.

Under 2010 har kronan stärkts kraftigt vilket betyder att konkurrenskraften försämrats ytterligare. Då Sveriges medlemsavgift till EU sätts i Euro men betalas i SEK har svenska staten "tjänat" motsvarande pengar som kronan stärkts. Omvänt betalas EU: s jordbruksstöd ut i Euro vilket betyder att svenska staten inte betalt ut så många kronor i jordbruksstöd. D.v.s., staten har i realiteten "tagit" lantbrukets pengar genom vinst vid båda växlingarna. Med andra ord finns de pengar som svenskt lantbruk skulle haft i statens kassa, i stället för i lantbrukarnas.

Dessa effekter drabbar ensidigt det svenska lantbruket och inget annat näringsliv då lantbruket är den enda sektor som har ett stöd i syfte att hålla ner konsumentpriserna. Andra länder har antingen Euro som valuta eller sin egen valuta knuten till Euron och drabbas därmed inte av valuta förändringar i samma utsträckning. Spannmålsproduktionen drabbas inte heller i samma utsträckning då priset på spannmålen sätts i dollar på Chicagobörsen. Animalieproduktionen är förlorarna. Det innebär att svenska staten utan kostnad kan ersätta animalieproduktionen med de pengar man vunnit på den starkare valutan vid valutaväxlingen.

Ett löpande kompensationsystem för de i Sverige politiskt beslutade merkostnaderna skulle kunna göras genom en löpande beräkning utifrån värdet krona Euro 13,17 SEK/Euro.

Mellanskillnaden mellan verkligt värde på kronan och 13,17 betalas ut som ersättning till animalieproduktionen, då kan svenskt griskött möta marknaden konkurrensneutralt. I händelse att kronan försvagas överstigande 13,17 SEK/Euro blir animalieproduktionen ersättningsskyldig mot staten.

Produktionskostnad per kg - 2009

	Sverige	Tyskland	EU-medel
Smågris			
Avel	0,68 kr	0,81 kr	0,64 kr
Foder	2,53 kr	2,10 kr	2,47 kr
Veterinär/medicin	0,25 kr	0,38 kr	0,39 kr
El/värme/vatten	0,15 kr	0,31 kr	0,32 kr
Strö	0,11 kr	0,01 kr	0,01 kr
Gödselvärde	-0,09 kr	0,00 kr	-0,06 kr
Underhåll	0,15 kr	0,09 kr	0,09 kr
Diverse	0,11 kr	0,08 kr	0,08 kr
Arbete	1,23 kr	1,50 kr	1,21 kr
Byggnad	1,24 kr	0,49 kr	0,72 kr
Ränta rörelseskapital	0,11 kr	0,11 kr	0,11 kr
Ränta byggnad	0,99 kr	0,40 kr	0,58 kr
Förräntningskrav på riskerat kapital, 5 %	1,49 kr	0,82 kr	1,01 kr
Summa	8,95 kr	7,10 kr	7,57 kr
Slaktgris			
Foder	5,06 kr	5,57 kr	5,68 kr
Veterinär/medicin	0,08 kr	0,04 kr	0,05 kr
El/värme/vatten	0,20 kr	0,24 kr	0,30 kr
Strö	0,09 kr	0,00 kr	0,00 kr
Gödselvärde	-0,10 kr	0,00 kr	-0,04 kr
Underhåll	0,19 kr	0,13 kr	0,12 kr
Dödlighet	0,27 kr	0,28 kr	0,27 kr
Diverse	0,36 kr	0,20 kr	0,21 kr
Branschgemensamma avgifter/kostnader	0,10 kr	0,07 kr	0,03 kr
Arbete	0,55 kr	0,21 kr	0,21 kr
Byggnad	1,21 kr	0,57 kr	0,76 kr
Ränta rörelseskapital	0,06 kr	0,05 kr	0,05 kr
Ränta byggnad	0,97 kr	0,46 kr	0,61 kr
Förräntningskrav på riskerat kapital, 5 %	1,68 kr	0,93 kr	1,15 kr
Summa	10,72 kr	8,75 kr	9,40 kr
Summa "färdig gris"	19,67 kr	15,85 kr	16,97 kr
Kostnads skillnad		3,82 kr	2,70 kr

Användning av den i Sverige producerade grisen

Inom parentes fördelningen av hela konsumtionen inkluderat import

Färskt kött styckningsdetaljer	23 %	(15 %)
Industri	52 %	(40 %)
Offentliga förvaltningar/storkök/restaurang	10 %	(30 %)
Export	15 %	(0 %)

Endast vid försäljning av färskt kött är det möjligt att ta ut högre pris för i Sverige producerat kött.

Skillnaden i produktionskostnad på 3,82 SEK/kg ska därmed hämtas tillbaka vid försäljningen av de 23 % av grisen vilka säljs som färskt kött.

Det betyder att kostnaden för detta kött först ökar med 16,60 SEK/kg för att kunna sälja industriråvara och kött till restaurang/storkök, till samma pris som importen erbjuder. Därefter måste priset höjas ytterligare på det färska svenska köttet för att kompensera för den högre slaktkostnaden i Sverige. Detta handlar om ca 1 SEK/kg griskött, vilket därmed betyder ytterligare ca 4 SEK/kg för det färska köttet. Anledningen till att denna kostnad nämns i detta sammanhang beror på att den högre slaktkostnaden till stora delar beror på svensk djurskyddslag vilken slagit ut svensk grisproduktion. Det är alltid en eftersläpning i industrins anpassning oavsett om det är ökade eller minskade resurser som ska till, men är det minskade resurser är kostnaden alltid högre.

Att kunna ta ut merkostnader på 20 SEK/kg är naturligtvis helt omöjligt över tid utan leder till att svenskt kött byts ut mot importerat och svensk produktion konkurreras ut.

Salmonellastatus (politisk fråga)

Svensk lagstiftning tillåter inte grisproduktion där salmonella förekommer i produktionen. Nolltolerans för salmonella kostar pengar.

Tre alternativ föreslås:

1. Import endast av griskött från salmonellafri produktion.
2. Ersätt grisföretagen för kostnaden. Införs djurskyddsersättningen enligt förslag inkluderas även ersättningen för salmonellastatusen då vissa av de svenska sårkraven har sin grund i smittskydd.
3. Tillåt salmonella i produktionen.

Ersättning vid salmonellautbrott och andra smittsamma djursjukdomar (politisk fråga)

Svenska staten har beslutat att svensk grisproduktion ska ske utan salmonella i primärproduktionen såväl som i efterföljande led. Detta är lagkrav, dock inte för produktion av livsmedel som konsumeras i Sverige utan endast för livsmedel som produceras i Sverige.

Kostnaden att hålla en salmonellafri produktion är inte ringa, däremot är besparingen för samhället desto större. Undersökningar av samhällskostnader orsakade av salmonella har gjorts i bl.a. Holland och håller på att göras i Sverige. Den beräkningen är inte färdigställd när detta skrivs men indikerar att besparingen inklusive frånvaron av MRSA passerar miljard strecket.

Idag är fördelningen av värdet av den salmonellafria grisproduktionen enligt följande:

- Konsumenten tar bekvämligheten av salmonellafri produktion
- Staten och näringslivet tar det ekonomiska värdet genom de mycket ringa samhällskostnaderna orsakade av salmonella
- Grisföretagarna tar kostnaden för att upprätthålla salmonellastatusen

Det har byggts upp smittskyddsrutiner för att minska risken för spridning av salmonella. Vid de fåtal tillfällen det trots allt sker att gris företag drabbas av salmonella är det sällan det beror på företagaren, försumlighet eller annat. I regel har smittan kommit med kontaminerat foder eller andra produkter företaget köpt in och som ska vara salmonellafritt men som ändå varit behäftat med salmonella.

Att med den bakgrunden ta bort eller minska statens åtagande vid salmonellautbrott är orimligt. En ändring/minskning av statens åtagande vid salmonellautbrott på gårdsnivå skulle få ekonomiska konsekvenser genom kostsamma försäkringslösningar.

Offentlig upphandling (politisk fråga)

Svenska offentliga institutioner kan rimligen inte servera livsmedel producerade på ett i Sverige lagstridigt sätt.

Bilar som importeras till Sverige får inte vara försedda med bromsbelägg innehållande asbest, av folkhälsoskäl. Vi får inte producera griskött med salmonella på gården, av folkhälsoskäl, samtidigt är det ok att importera griskött producerat på gårdar där det finns salmonella på gården.

Så länge svensk djurskyddslag är kvar måste givetvis politikerna se till så det är den som gäller vid livsmedelsinköp till offentliga institutioner.

Ursprungsmärkning (politisk fråga)

Med hänsyn till konsumenterna inför obligatorisk ursprungsmärkning omgående!

Det måste anses vara ett minimikrav att upplysa konsumenten om vad det hon/han stoppar i munnen kommer ifrån. Rimligtvis borde det även framgå hur varan är producerad. Köper du en vara producerad i Sverige vet du som konsument att de som jobbat med produkten fått marknadsmässiga löner, arbetat på en säker arbetsplats och så vidare. Köper du en tröja tillverkad i Bangladesh är du fullt medveten om att den är tillverkad under helt andra premisser.

Att det i Sverige 2011 är ok att sälja kött från grisar vilka växt upp under förhållanden långt ifrån svenska krav utan att ens behöva upplysa konsumenten om vilket land köttet kommer ifrån är oacceptabelt. Detta sker samtidigt som vartannat program på tv är ett matprogram där varje kock talar om hur viktigt det är med råvaran, och samtidigt som

olika former av produktmärkningar vilka har med varors produktionsformer är på stark frammarsch.

Frågan kan inte lösas av branschen då de som importerar inte har något intresse av att ursprungsmärka. Det krävs politiskt beslut.

USA har infört ursprungsmärkning för bl.a. kött, vilket visar vilken tyngd frågan har.

Likvärdiga krav på importerade produkter som i Sverige producerade (bransch och politisk fråga)

Politiska kostnader vilka fördyrar produktionen kompenseras enligt tidigare förslag.

Det finns dock ett antal politiska kostnader som inte inryms i primärledets kostnader men som påverkar svensk grisproduktions konkurrenskraft negativt.

Exempel på sådana kostnader är transporter. Transport av levande djur är i Sverige maximerad till 8 timmar. I flertalet EU länder är denna gräns 11 timmar. Danmark är ett undantag som likt Sverige har 8 timmars gräns. Danmark och Sverige är i detta avseende helt ojämförbara då hela Danmark nås inom 8 timmar medan Sverige har helt andra avstånd.

Som om inte det skulle vara nog är Danmarks regler för transport av levande djur utformad så att de gäller från transportens startskede oavsett var transporten inleds. Det innebär att en transport som startar i Sverige 4 timmar innan den når Danmark får endast köra 4 timmar i Danmark, sedan är transporttiden förbrukad. Detta är helt orimligt och begränsar svensk handel då det i princip omöjliggör handel mellan Sverige-Danmark-Tyskland. Det är ett klart handelshinder som Danmark infört. Förmodligen bryter Danmarks regler mot EU reglerna men då ingen klagat har regeln fått stå oemotsagd. Applicerar vi Danmarks system på svenska förhållanden för transport av livsmedel skulle det omedelbart bli dramatiskt mycket dyrare att köra livsmedel på lastbil till Sverige. Naturligtvis skulle det bli ett ramaskri utan like, men detta är just vad som gäller för svensk handel med levande djur idag! Allarmerande illa att detta kan ske.

Nuvarande regelverk sätter den inhemska konkurrensen ur spel då grisföretagen förhindras att sälja till vem de vill då transporttiden omöjliggör detta. Ändringar i regelverket där hänsyn tas till grisarnas komfort i stället för restid är önskvärt. Att Sverige som är ett av Europas till ytan största länder och den glesaste populationen grisar samtidigt har de kortast tillåtna transporttiderna är fullständigt orimligt.

Branschen själv kan i viss mån med god vilja komma runt problemet till en del genom att grisar slaktas på närmsta slakteri, slaktunderlagen skickas till den verkliga köparen som betalar för grisarna. Detta är dock knappast möjligt i de norra delarna av Sverige då grisarna fysiskt då slaktas i ett område där det inte finns marknad för dem. Ändra transportreglerna till komfortregler (utrymme, vatten, mm) beroende på den planerade transportens längd.

En annan kostnad i logistiksammanhang är distributionen efter slakt och framåt i värdekedjan. Många kommuner kräver idag miljömotorer. Lastbilar som kommer från andra länder har inte dessa miljömotorer men tillåts ändå trafikera svenska kommuner då dessa krav inte gäller utlandsregistrerade fordon. Svenskt kött pressas därigenom med högre kostnader än konkurrenternas.

Den ojulta konkurrensen inom logistiken kan lösas med två förändringar.

1. 8 timmarsgränsen slopas omedelbart och ändras till 11 timmar, parallellt kan ett "komfort regelverk" utarbetas.
2. Handeln ställer samma miljökrav på distributions lastbilar oavsett leverantör.

Byggnadsnader i primärledet (politisk fråga)

Ofta sägs i debatten att det kostar betydligt mer att investera i primärproduktion i Sverige jämfört med den närmsta omvärlden. Jordbruksverket har gjort en undersökning över detta. Undersökningen är dock så bristfällig att den i princip är värdelös. Undersökningen har inte jämfört samma byggnation i Sverige, Finland och Danmark utan jämfört olika stora byggnader, dessutom har undersökningen inte tagit hänsyn till annat än produktions yta. D.v.s., man har inte tagit hänsyn till att svensk lagstiftning kräver bredare gångar, lager för strömedel, eller personal utrymmen. Undersökningen har därmed heller inte tagit hänsyn till konsekvenserna av de fördyrande kraven i Sverige så som kostnaderna att bygga, underhålla, värma upp och inte minst den dagliga arbetsåtgången större ytor för med sig. Undersökningen kan därför inte sägas ha något egentligt värde även om den visar på betydligt högre kostnader i Sverige.

Praktiska exempel på uppförda byggnader visar att det är ca 31 % dyrare att bygga för smågrisproduktion i Sverige jämfört med Tyskland. (Bidrag ej medräknade)

Praktiska exempel på uppförda byggnader visar att det är ca 42 % dyrare att bygga för slaktgrisproduktion i Sverige jämfört med Tyskland. (Bidrag ej medräknade)

Vid nybyggnation tillämpa motsvarande tyska djurskydds krav.

Besiktningsskostnader i slaktledet och övriga industriled i värdekedjan (politisk fråga)

Omgående harmonisera kostnaderna för köttkontroll till omvärldens nivå.

Kostnad för köttkontroll per slaktat djur
2009 (euro)

	Nöt	Gris
Sverige	12-25 (13,4)	1,8-2,3
Finland	7-13	1,2-1,7
Danmark	7-13	1,5
Holland	5,1-15,5	1,0-3,1
Irland	5,0	1,3
Belgien	5,1-15,5	0,9-2,6
Frankrike	4,1	0,8
Bulgarien	5,1	1,0
Rumänien	5,0	1,0
<i>Minimiavg. EU</i>	5,0	1,0

Som kan utläsas av jämförelsen ovan innehar Sverige en extrem särställning när det gäller kostnader för köttkontroll. Observera att Tyskland inte redovisar sin kostnad vilket troligen beror på att man ligger under EU: s miniminivå.

Effektivisering av köttkontrollen

- KCF bedriver lobbyverksamhet i Bryssel via UECBV och CLITRAVI (*ändrad lagstiftning*)
- Mot Livsmedelsverket (*effektivare tillämpning av nuvarande lagstiftning*)

Mot Lantbruksdepartementet (*subventionerade avgifter*)

Slakteriernas kostnad om minimiavgift tillämpas

Slakteri	Nuvarande kostnad mkr.	Min avg. mkr.	Besparing	150 % Min avg. mkr.	Besparing
Scan Skara	18,3	9,9	46%	14,9	19%
Skövde	8,9	4,8	45%	7,3	18%
Siljans Chark	3,7	1,1	69%	1,7	54%

Kostnad för köttkontrollen KCF: s 20 slakterier

- 2009 113 mkr
- 2010 118 mkr
- 2011 123 mkr (avgiftshöjn. 4,5%)
- 2012 129 mkr (prel. höjn. 4,5 %)

Energiskattereduktionen (politisk fråga)

Den nuvarande (2009) energiskattereduktionen betyder ca 0,15 SEK/kg griskött. Då endast ca 23 % av grisen säljs som färskt kött är det endast på det köttet som det är möjligt att ta ut någon merkostnad. Tas energiskattereduktionen bort är det med andra ord på färskköttet kostnaden ska tas. 0,15 SEK blir då helt plötsligt 0,65 SEK/kg. Det finns för dagen inga möjligheter att hämta den kostnaden på marknaden.

I vår närmsta omvärld (Tyskland) subventioneras investeringar i energiproduktion i samband med grisproduktion. Subventionen kan variera men uppgår ofta till 0,65 – 1 SEK/kw el.

Biogas.

Det tyska systemet garanterar grisföretagaren ett elpris lång högre än gällande marknadspris för el under förutsättning att minst 30 % av råvaran in i biogasanläggningen är grisgödsel. Avtalen är 20 år långa.

På en gård som enbart använder grisgödsel kan därmed hela ersättningen sägas komma från grisarna. Omräknat motsvarar då "stödet" 2,35 SEK/kg griskött (Energien från slaktgrisens gödsel motsvarar 17 liter olja, dvs. 170 kw, smågrisens och suggan 30 kw). Att i detta läge lägga ytterligare sten på börda genom att ta bort den mycket måttliga svenska skattereduktionen är synnerligen kontraproduktivt. Rätt väg måste vara att nå så likvärdig konkurrenskraft som möjligt, inte ytterligare förstärka skillnaderna i konkurrenskraft.

Sakkunniga utbildade djurskyddsinspektörer (politisk fråga)

På flera håll i landet är det ett problem med djurskyddsinspektörer som inte har kunskap om grisbranschen.

Anmoda länsstyrelserna att endast tillsätta djurskyddsinspektörer som är utbildade på grisar och som har minst ett par års praktisk erfarenhet. Frågan torde vara relativt enkel att tillmötesgå då det finns gott om före detta grisföretagare vilka skulle passa alldeles utmärkt för uppgiften.

Vid en djurskyddskontroll ska djurägaren kunna kräva att besöksprotokollet skrivs ut på plats direkt i samband med besöket.

Önskvärda förändringar

- Tredjepartscertifiering
- Profilering av gmo frihet
- Möjlighet att skriva av upp till 1,5 gång av investeringen i primärproduktion och slaktindustri

Tredjepartscertifiering (bransch och politisk fråga)

Svensk grisproduktion är certifierad av tredje part för att garantera att produktionen sker enligt gällande lagstiftning.

Certifieringen är inget lagkrav utan ett krav från handeln.

Motivera handeln att ställa motsvarande krav som ställs på importerade produkter, färska såväl som beredda produkter och charkråvara. Ett aktuellt exempel är den tyska dioxinskandalen där foder innehållande dioxin använts till grisar. Med ett krav på certifiering innehållande sanktioner skulle kött från Tyskland stoppats för import av handeln. Svenska grisföretagare har väldigt svårt att se nyttan av certifiering när sådant kött kan importeras samtidigt som certifiering krävs i Sverige.

Varför accepterade då svenska grisföretagare handelns krav på certifiering? Svaret är återigen – produktionskostnaden är för hög.

Den höga produktionskostnaden omöjliggör export och därmed är det också omöjligt att få ut kostnaden för certifieringen av handeln. Vore produktionskostnaden konkurrenskraftig skulle handeln fått svaret – visst vi kan certifiera oss, det kostar så mycket – varsågod och betala, annars exporterar vi köttet. Den möjligheten finns inte därmed fick handeln som den ville, certifierad produktion utan att betala för det.

Profilering av GMO frihet (branschfråga)

Kräver handeln GMO fritt utfodrade grisar måste ovillkorligen priset för detta betalas. Då endast ca 23 % av grisen (ca 20 kilo) säljs som färskt kött måste dessa 20 kilo betala kostanden att föda upp grisen med GMO fritt foder. För dagen bedöms kostnaden till ca 15 SEK per gris, dvs. ca 0,75 SEK per kg färskt kött.

Möjlighet att skriva av upp till 1,5 gång av investeringen i primärproduktion och slaktindustri (politisk fråga)

För att öka incitamenten att investera i ny produktion kan möjligheten att tillåta avskrivning upp till 1,5 gång investeringskostnaden vara ett bra instrument. Liknande stimulanser har förekommit från tid till annan vid tunga investeringar vilka av samhället är att betrakta som essentiella. Exempel är investeringar i oljeutvinning i Danmark. I en värld som behöver allt mer livsmedel kan det vara tid att klassificera livsmedelsproduktion som nödvändig för samhället.

Att beräkna kostnaden för staten är inte helt enkelt då möjligheten ger effekter på lönsamheten som med mycket stor sannolikhet skapar följdinvesteringar och därmed nyanställningar.

Möjligheten skulle vid en industri investering på 100 miljoner i ett första skede kosta staten 13 miljoner.

Vid en investering i primärproduktion på 35 miljoner skulle kostnaden för staten uppgå till ca 4,5 miljoner.

Områden att se över

- Uppföljning i primärproduktionen
- Uppföljningssystem för att påvisa produktionens effekter på samhällsekonomin
- Transportlogistik
- Etiken i att en värld som är i behov av mer livsmedel inte utnyttja produktionsmöjligheter fullt ut

Uppföljning i primärproduktionen (branschfråga)

Alltför få grisföretag arbetar systematiskt med produktionsuppföljning. Det är ett problem för branschen när plånboken är efterkalkylen och inte en ordentlig produktionsuppföljning. Grisproduktion som skulle varit avvecklad fortsätter vilket enbart är av ondo för de företag som är framtidsföretag.

Detta är en fråga som branschen har att ta tag i. Genom att verka för en bredare marknadsföring av de produktionsuppföljningssystem som finns att tillgå, utveckla och tillhandahålla fler tjänster och utbildningsträffar i uppföljning kommer branschen göra sitt yttersta för att förbättra uppföljningsrutinerna.

Management är ett annat område där det finns behov. Branschen har/håller på att utbilda i management genom en rad aktiviteter inte minst genom det av branschen ägda företaget Svenska Pig. Även Svenska Djurhälsovården och Lundens Djurhälsa arbetar allt mer med denna typ av tjänster.

Uppföljningssystem för att påvisa produktionens effekter på samhällsekonomin (bransch och politisk fråga)

Det finns idag inget land i världen som nu eller historiskt lyckats med att nå en välfärd utan att endera ha en fungerande livsmedelsproduktion eller andra naturtillgångar som "pumpar" in pengar genom export.

Däremot finns det många exempel på länder som fungerar med ett utvecklat lantbruk utan att andra naturtillgångar finns.

Det är sannolikt också orsaken till att i princip alla världens länder verkar för att utnyttja sina produktionsmöjligheter av livsmedel. Livsmedelsproduktion betyder mycket för samhällsekonomi och trygghet.

Sverige har valt en annan väg. Sverige importerar allt mer mat och producerar allt mindre självt. Minskar vi vyn till EU strävar samtliga övriga 26 länder efter att öka sin produktion i en allt mer hungrande värld.

Sveriges val att importera kan fortgå så länge svensk köpkraft är starkare än andras. Idag är i princip varannan tugga importerad.

Konsumtion jan – sept. 2010:

- Griskött: + 5,7 %
- Nötkött: + 4,8 %

Beroendet av köttimport ökar

- Nötkött: 50 %* av konsumtionen är utländskt
- Griskött: 35 %* av konsumtionen är utländskt
- Lammkött: 67 %* av konsumtionen är utländskt

* (1 okt. 2010)

Sveriges Landsbygdsminister har satt upp som mål att exporten av livsmedel ska uppgå till minst samma värde som importen. Svensk grisproduktion vill vara med i den utmaningen.

Griskött är en produkt med relativt högt förädlingsvärde. Sätts det förädlade värdet till 75 SEK/kg skulle en export av så lite som 1,4 miljoner grisar/år betyda att målet Landsbygdsministern satt upp vara nått med mycket god marginal. Griskött skulle då stå för ca 20 % av den totala livsmedelsexporten.

Förutsättningarna för att nå målet är mycket goda då produktionsförutsättningarna vida överstiger produktionsvolymen. Så sent som för 10 år sedan producerades den volymen i Sverige.

Branschen tillsammans med politiken utarbetar en beräkningsmodell som visar hur mycket ett arbete eller en produktion påverkar samhällsekonomin.

Beräkningar på detta har gjorts och görs i olika forum. Sveriges Grisföretagares beräkning ses längre fram i manualen.

Etiken i att en värld som är i behov av mer livsmedel inte utnyttja produktionsmöjligheter fullt ut

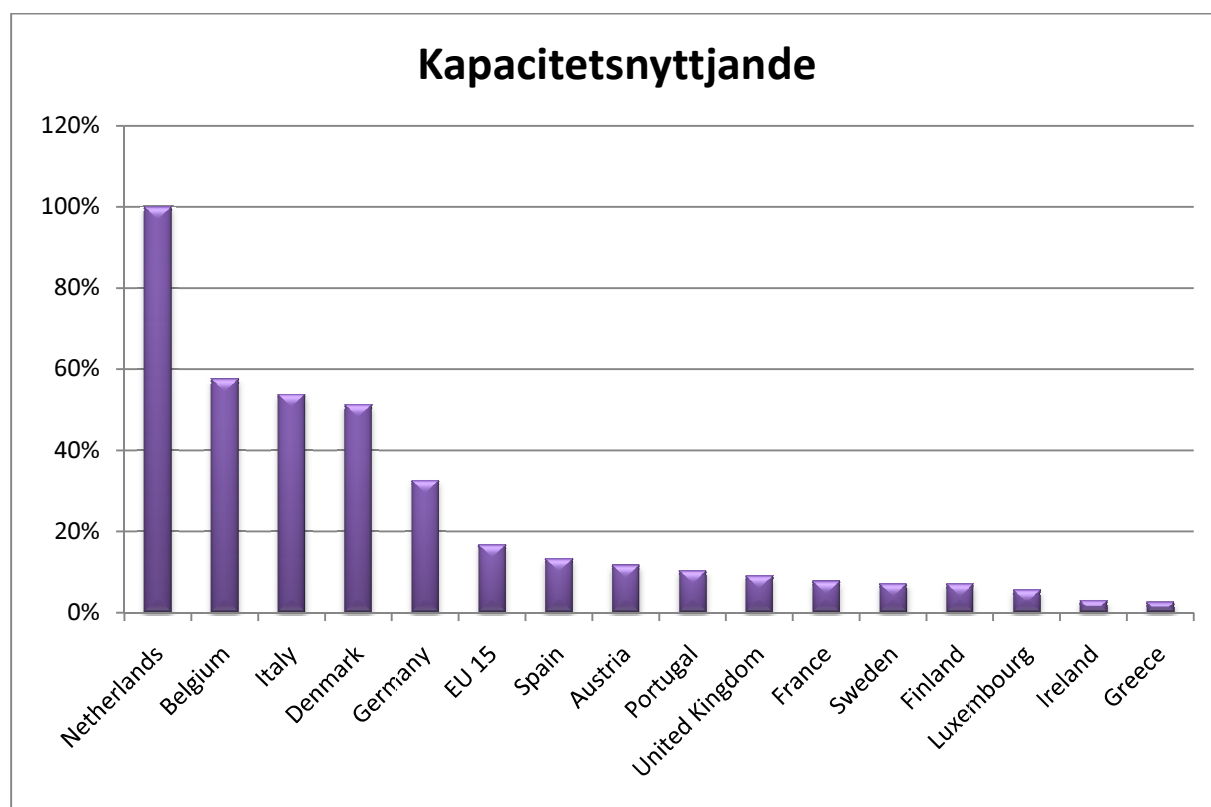
Jorden har 6,750 miljarder invånare, konstaterar FN-organet UNFPA i sin rapport State of World Population 2008. 2050 har befolkningen stigit till 9,2 miljarder. Ökningen kommer att motsvara världens hela befolkning på 1940-talet. Det kommer att vara en utmaning för jordbruket att producera mer mat med mindre klimat- och miljöavtryck. I norra Europa finns goda förutsättningar för livsmedelsproduktion. Inte minst gäller detta Sverige med sina resurser i mark, vatten, nederbörd samt ett i många delar gynnsamt klimat. Sverige har en moralisk skyldighet att försörja en växande befolkning i världen. I dag kan Sverige inte ens mätta hälften av sin befolkning. Att öka livsmedelsproduktionen i Sverige är ansvarsfullt och strategiskt inför framtiden.

Svensk grisproduktions värde för samhället (2009)

Innan en beräkning av de potentiella värdena för samhället kan göras måste en målbild definieras. Var går den övre gränsen, när och vilka är flaskhalsarna? Grisproduktion har ett behov av:

- Plats (Avstånd till andra intressen)
- Klimat
- Vatten
- Foder
- Hantering av gödsel (spridningsareal)

I Sverige är förutsättningarna för grisproduktion bättre än i många av de andra länderna inom EU. Den enda begränsande faktorn (politiska begränsningar undantaget) historisk sett har varit spridningsarealen. I en jämförelse mellan Sverige och övriga EU finns ofta begränsningar i form av miljökrav som inte finns i Sverige. Med internationell blick kan vi teoretiskt få fram ett mått på nyttjandegraden av respektive lands kapacitet.

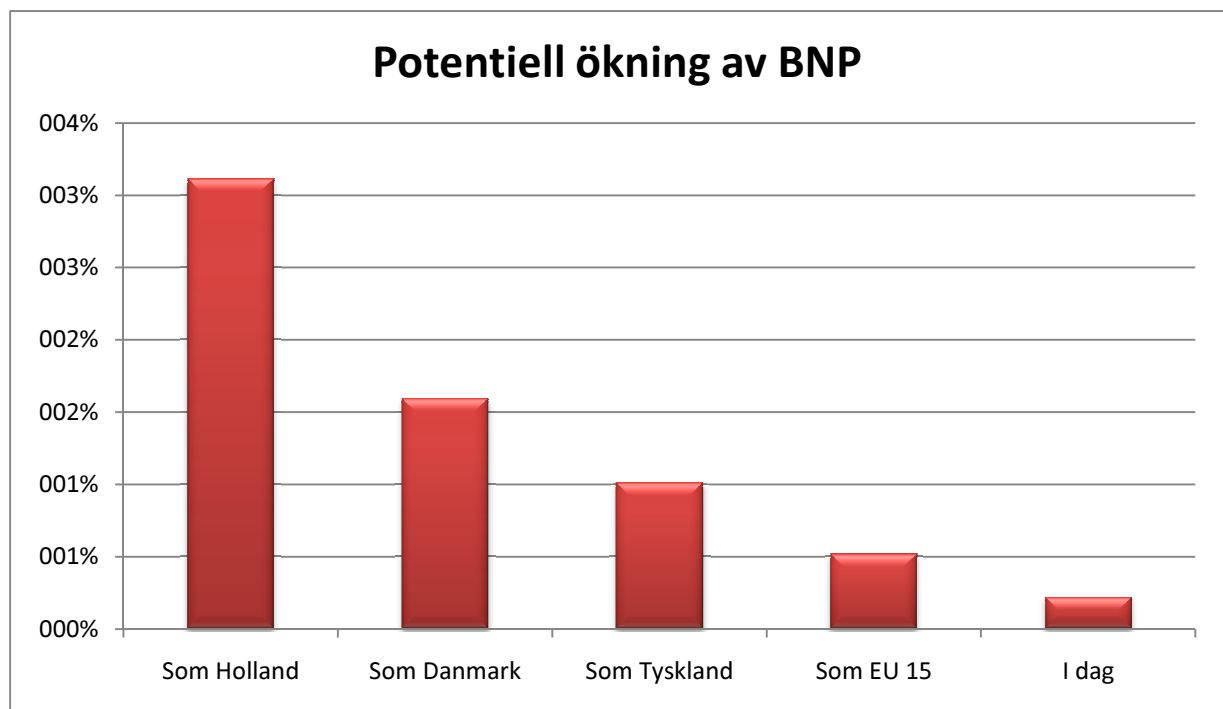
Holland är trots de senaste årens minskningar av produktionen fortfarande det land med flest producerade kg griskött per hektar. I antagande att Holland utnyttjar sin produktions möjlighet maximalt (100 %) hade Sverige 2009 ett motsvarande kapacitetsutnyttjande på 7 %. Med andra ord borde Sverige producera 42,5 milj. grisar. I Sverige är den årliga konsumtionen av griskött motsvarande 4,2 milj. grisar – ett kapacitetsnyttjande på 10 %.

Värdet av grisproduktionen kan delas in i 2 delar, primär och förädling. I detta exempel utgår vi från målet att Sverige ökar sitt kapacitetsutnyttjande och blir nettoexportör av griskött. En sådan beräkning måste kopplas till erfarenheter av liknande förhållande, i detta fall använder vi oss av erfarenhet från Danish Crown.

Danish Crown exporterar ca 90 % av sin produktion. Från Danish Crowns bokslut (2009/2010) kan utläsas att skillnaden mellan inköps- och försäljningspris är 92 %. I värdet ingår enbart slakt och grovstyckning då vidare förädlingen sker i dotterbolag, i in- och utland. Värdet 92 % är därmed lågt satt.

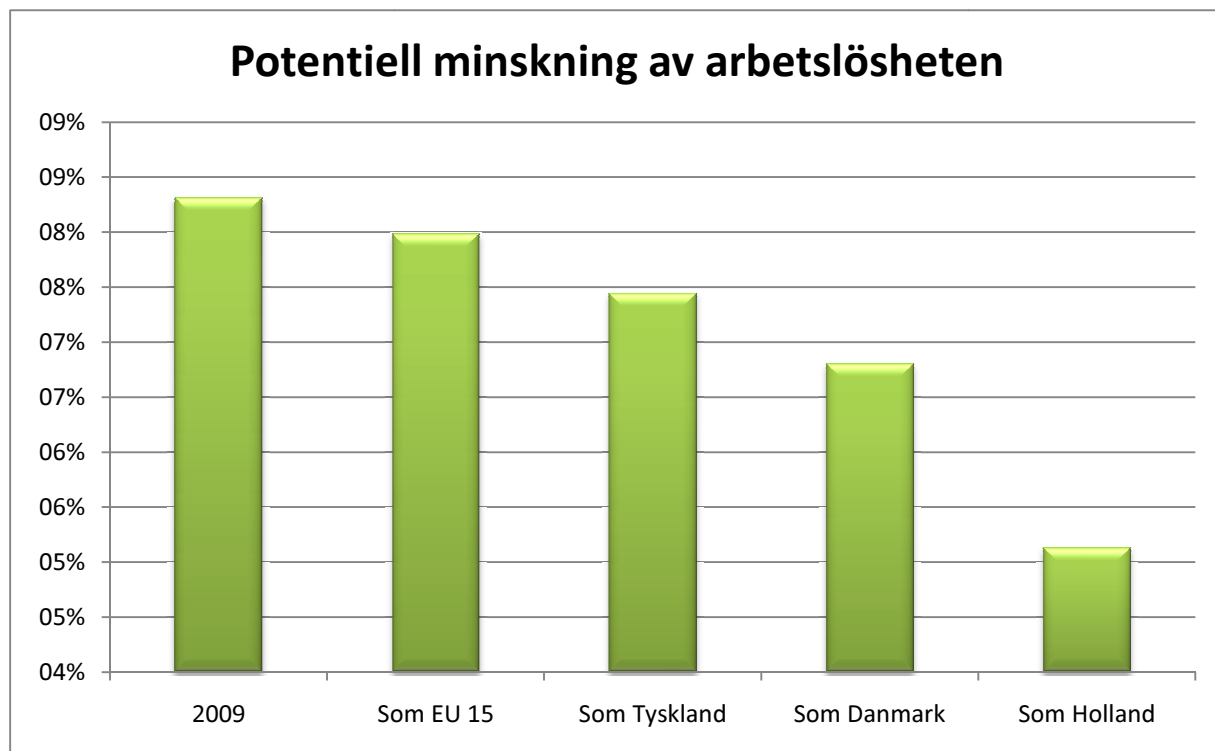
I Sverige slaktades 2009, 2 969 693 grisar vilka enligt Jordbruksverkets beräkningar hade ett värde för primärledet på 3 565 milj. kr. (3,5 miljarder)

Med 92 % värdeökning efter slakt skulle värdet uppgått till 6 845 milj. kr, (6,8 miljarder) vilket motsvarar 0,22 % av BNP 2009.

I pengar skulle en ökning till 100 % utnyttjande av produktionskapaciteten innebära en omsättning på 97 786 milj. kr. (ca 100 miljarder!)

Förutom värdet för BNP och handelsbalans betyder en ökning av grisproduktionen även arbetstillfällen. 2009 sysselsatte grisproduktionen i Sverige 11 879 årsverken (Chark ej medräknat), vilket motsvarar 0,24 % av arbetsstyrkan. Samma år var arbetslösheten 408 000 personer (8,3 %). En ökning av grisproduktionen till 100 % kapacitetsnyttjande skulle betyda en avsevärd minskning av arbetslösheten:

En näringsgren som hjälpt Sverige genom finanskrisen är skogen – om animalieproduktionen fått chansen skulle arbetslösheten minskat med 38 %.

Utöver de sociala effekterna ger det en dubbeleffekt för samhället. Kostnader för arbetslöshetsersättning ersätts av skatteintäkter.

Kostnaden för en arbetslös uppgick 2009 till 148 500 kr per man/kvinna. En minskning av arbetslösheten med 156 255 män/kvinnor skulle innebära en besparing på 23 208 milj. kr. (drygt 23 miljarder)

I Sverige var den genomsnittliga skatten 2009, 46,9 % av BNP. I ett räkneexempel kan man tänka sig att nettoeffekten uppgår till 30 % då en del av kostnaden för en arbetslös återgår till staten i form av skatter. Om bruttolönen lågt räknat uppgår till 300 000 kr per person kommer skatteintäkten netto tillföra staten ytterligare 90 000 kr per person utöver besparingen. Skatteintäkten uppgår totalt sett till 14 062 milj. kr. (ca 14 miljarder)

En ökning av grisproduktionen till fullt kapacitetsutnyttjande skulle därmed ge besparingar och intäkter för staten i storleksordningen 37 270 milj. kr (37 miljarder)

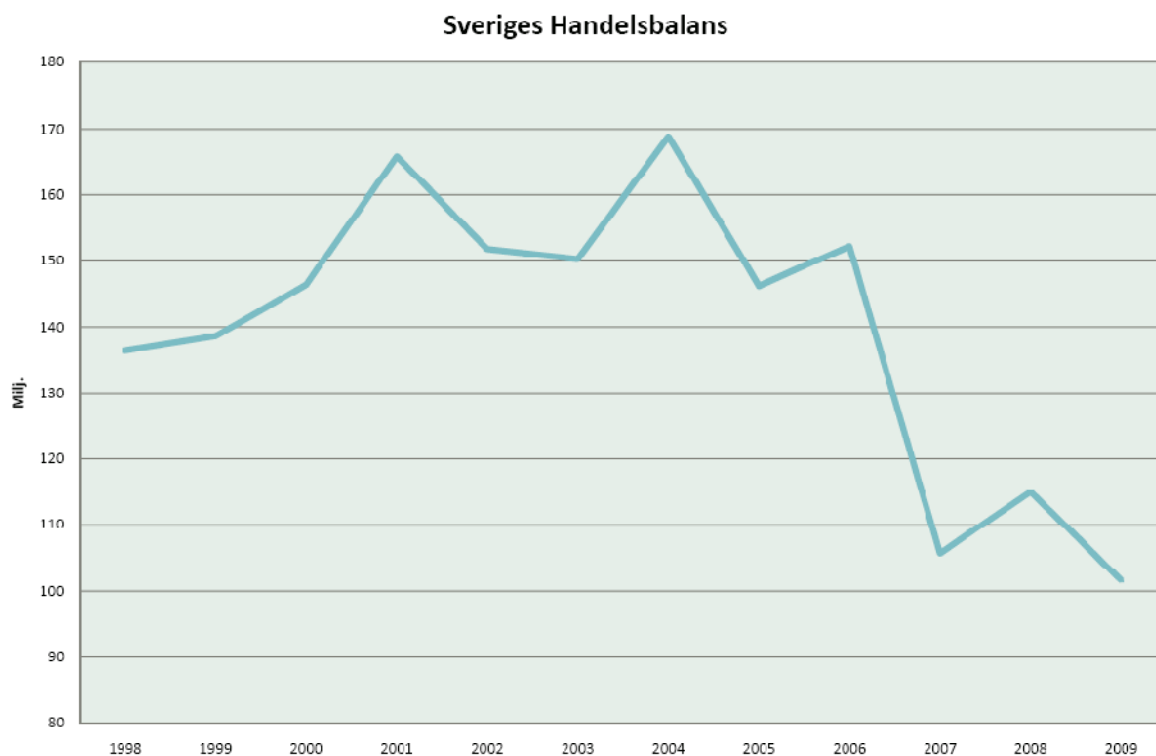
Grisproduktionens påverkan på handelsbalansen

Sveriges handelsbalans påverkas av grisproduktionen på olika sätt:

- Primärproduktionen
- Foder
- Övrigt (byggnader, inredning, underhåll, förbrukningsmaterial)
- Förädling

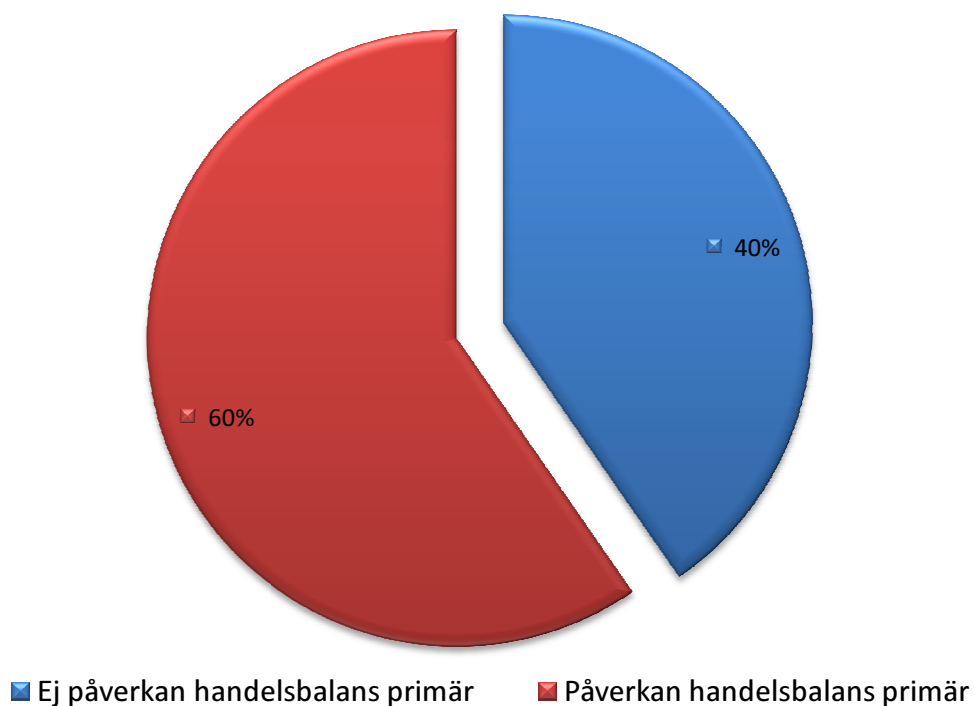
Grisproduktionen påverkar handelsbalansen med samma värde oavsett om grisen produceras för inhemsk konsumtion, för export eller om grisen importeras. I detta exempel används värdet delvist förädlat. Källan till värdet är Danish Crowns bokslut. Danish Crown är en stor aktör inom EU såväl som på världsmarknaden. Eftersom Danmark har samma svårigheter som Sverige med hänsyn till lönekostnaden exporteras över 80 % till dotterbolag eller externa köpare. Det vill säga att den värdeökning som Danish Crown uppnår från inköp till försäljning på 92 % inte kan betraktas som övervärderad vid betänkande att Sverige med sin nuvarande produktion inte ens kan försörja hemmamarknaden. 2009 var medelinköpspriset per kg griskött i Sverige 14,61 kr (SJV) och medelvikten per slaktad gris uppgick till 87,0 kg (Pigwin) vilket ger ett inköpspris per slaktkropp på 1271 kr. Med 92 % värdeökning ökar värdet till 2440 kr.

Under perioden 1998 till 2009 har handelsbalansen haft följande utveckling:

Värdet 2009 uppgick till 101,6 miljarder SEK i handelsbalansöverskott.

Primärproduktionens påverkan på Handelsbalansen

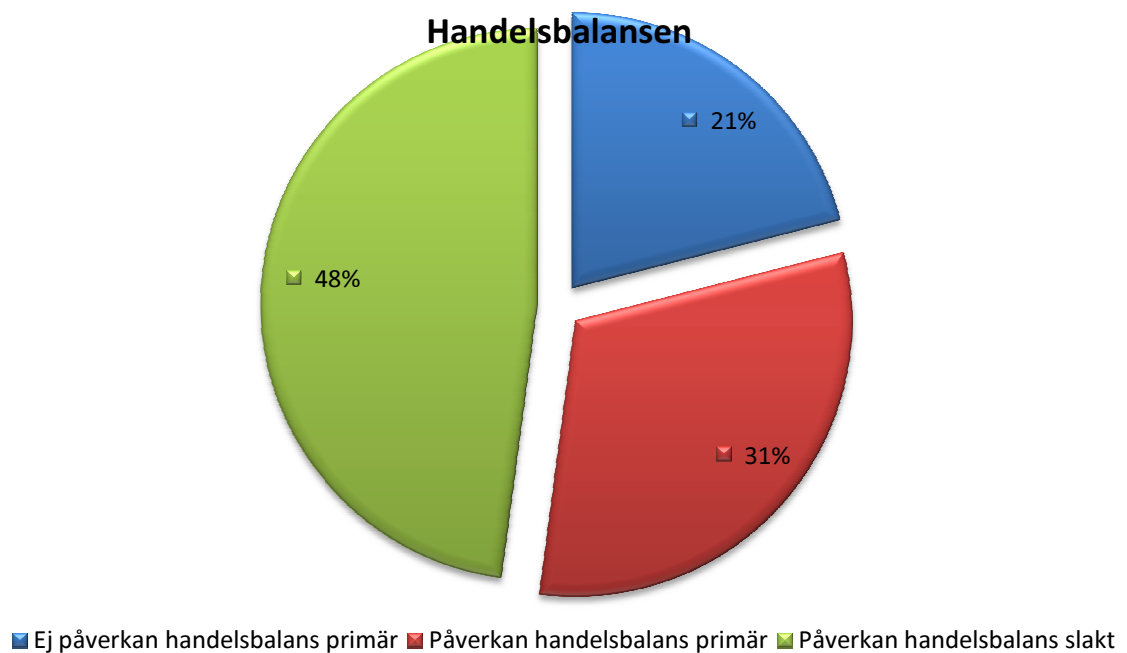

Förklaring till diagrammet:

Påverkan på handelsbalansen är slaktvärdet minus nettovärdet på fodret (råvaru kostnaden som skulle kunna exporteras, produktionskostnaden av fodret skapar däremot arbetstillfällen/investeringar). Det kan hävdas att Sverige importerar annat än foder vilket är riktigt. Att räkna fram det värdet är i princip omöjligt. Dock är det en övervägande del som produceras i Sverige.

Som kan utläsas av diagrammet bidrar varje kg slaktat gris med 59,6 % av slaktvärdet till handelsbalansen vilket 2009 gav ett värde på 758 kr/gris. Med 2,9 milj. slaktade grisar uppgår det totala bidrag till 2,2 miljarder, eller 2,2 % av det totala handelsbalansöverskottet.

Primärproduktionens och förädlingens påverkan på Handelsbalansen

Förklaring till diagrammet:

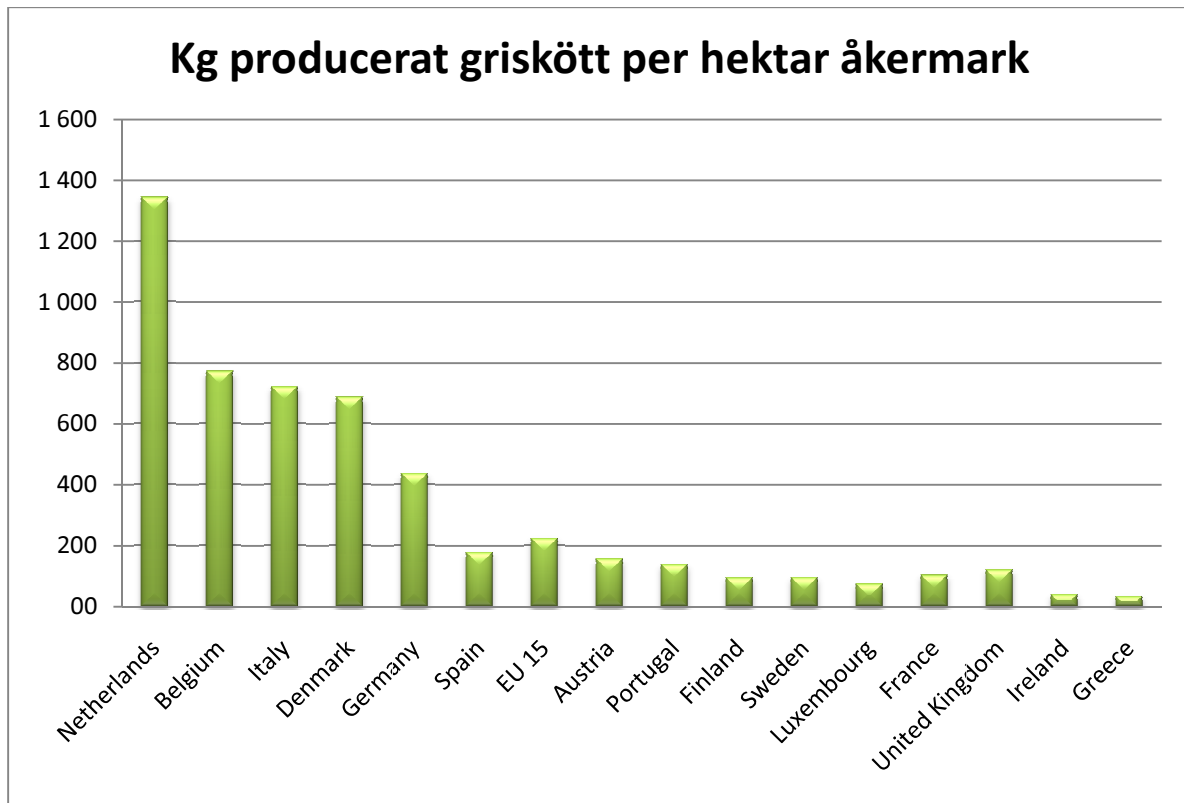
I förädlingen uppgår värdeökningen som tidigare angetts till 92 % vilket till 100 % är handelsbalans förbättrande. Av den förädlade grisens värde på 2440 kr är 79 % handelsbalans förbättrande vilket betyder ett värde per gris på 1928 kr. Med 2,9 milj. slaktade grisar uppgår därmed det totala handelsbalansbidraget till 5,6 miljarder SEK, eller 5,5 %.

Omräknat betyder det att om Sverige varit utan grisproduktion och istället importerat hela behovet av griskött hade handelsbalansöverskottet 2009 varit 5,6 miljarder SEK lägre, uttryckt i procent 5,5 % lägre.

Sveriges konsumtion av griskött är 4,2 miljoner grisar (SCB) vilket betyder att vi minskade handelsbalansöverskottet med 2,5 miljarder SEK, eller 2,5 %.

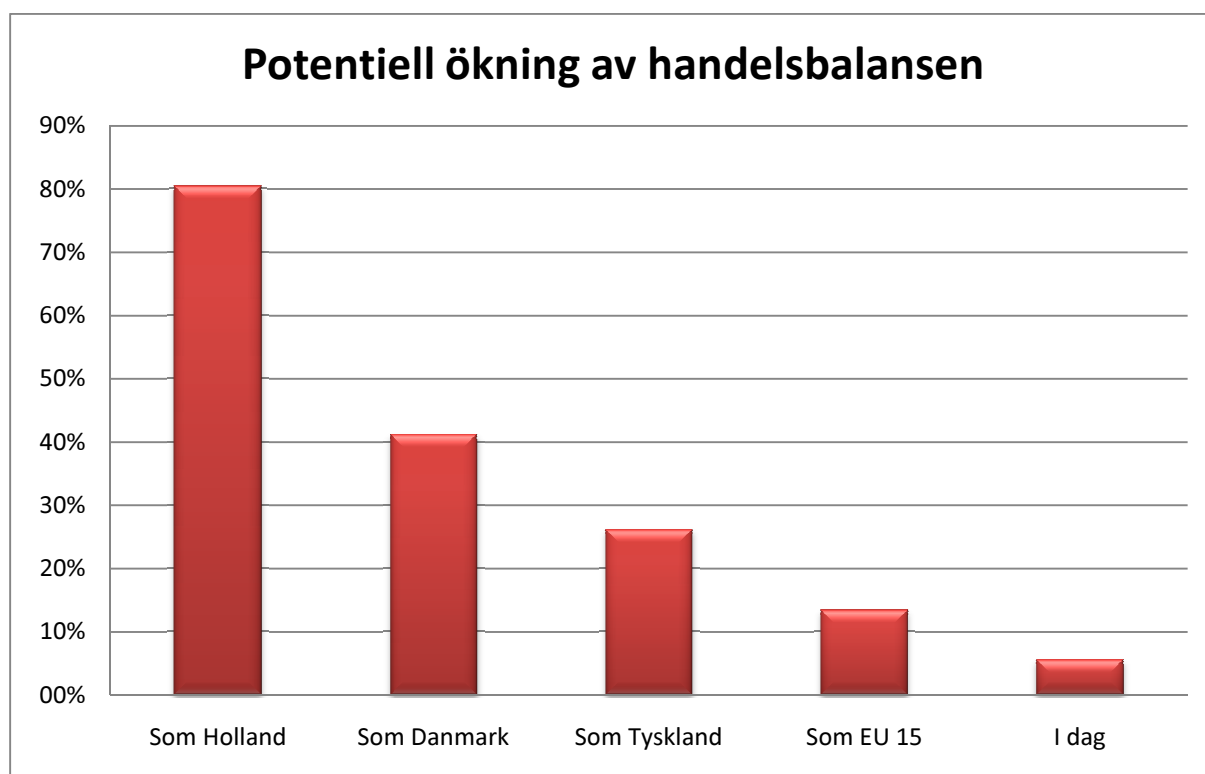
Möjligheter

I Sverige producerades 2009 86,9 kg griskött per hektar åkermark. Övriga EU:

Som det tydligt går att utläsa finns det en stor potential att förbättra handelsbalansen.

Vad hade olika scenarier betytt?

I denna sammanställning är inte alla följeffekter medtagna. Dessa kan vara exempelvis export av know-how, avelsdjur och utrustning, ej heller arbetstillfällen som skapas av följeffekter som exempelvis det ökade behovet av lastbilar som i sin tur skapar arbetstillfällen. Inte heller de skattekonor som skulle genererats av alla de arbetstillfällen som kunde funnits.

Sammanfattning ekonomi

Sverige är ett undantag i den meningen att det är i princip det enda landet i världen som inte prioriterar en egen livsmedelsproduktion. Om det är avsaknaden av insikt för det faktum att alla länder måste bidra med "allt" i framtiden om svälten ska hållas från dörren, eller om det är på grund av Sveriges långa period utan krig med allt vad det innebär får vara osagt.

Faktum är att Sverige har alla möjligheter för att främja sysselsättning, djuretik, livsmedelsförsörjning, men även sin egen ekonomi om viljan finns!

Alla beräkningar är gjorda utifrån försiktighetsprincipen – med säkerhet är vinsterna större än vad beräkningarna visar.

Lite fakta:

- Varje gris genererar minst 6,4 timmar betalt arbete
- Varje gris ger ett plus till Handelsbalansen på nästen 2 000 SEK
- Sverige har en kapacitet som nyttjas till ca 7 %
- Om kapaciteten nyttjades maximalt skulle handelsbalans överskottet fördubblas
- Om man önskar att bibehålla de höga djurvälståndskraven och ändå utveckla produktionen är detta fullt möjligt. Varje krona som satsas kommer minst dubbelt tillbaka
- Socialt skulle en utveckling av näringen betyda en mängd fysiska jobb kvar – vilket behövs för att stärka de svagaste i samhället

En väg som inom ett annat område har visat sin förträfflighet är el-certifikat. Ett vindkraftverk får under 10 år en extrabetalning per kWh.

Om den modellen används till grisproduktion skulle den kunna kallas djurvälståndscertifikat. Varje gris som slaktas och som uppfyller dagens certifiering ersätts av staten med 400 kr – detta gäller de första 15 årens produktion i en nybyggd anläggning.

På så vis skapas tro på framtiden, stimulans av nybyggnation samt ger alla ovan nämnda fördelar.

Liknelsen med grön el är ytterst relevant eftersom vindkraften är dyrare än kolkraft men subventioneras på grund av att samhället har gjort ett etiskt val. Inom animalieproduktionen är det likadant – samhället har gjort ett etiskt val, men man har helt enkelt glömt att betala notan... En nota som samhällsekonomiskt är en vinst!

Marknadsföring av svenskt griskött (Bransch och politisk fråga)

Vid kontakter med politiska företrädare ifrågasätts emellanåt om branschen marknadsför det svenska grisköttet ordentlig. Om det är där det brister och det är orsaken till att svenskt griskött tappar marknadsandelar.

Svaret är att det säkert kunde ha gjorts mer, den absoluta huvudanledningen till minskade marknadsandelar beror på högre produktionskostnad än omvärlden.

Branschen gör nu en ordentlig omstart på marknadsföringen av svenskt griskött via Svensk Kött AB (tidigare Svensk Köttinformation). Denna satsning uppgår till ca 15 miljoner SEK årligen i tre år med start 2011.

Det skulle gå att göra mer, men det kostar pengar. En politisk bekräftelse på att man från politiskt håll menar vad man säger i budskapet – Matlandet Sverige genom ett bidrag till marknadsföringen av svenskt kött skulle göra skillnad.

2011-02-22

Finansiering

Lönsamhetssituationen inom grisnäringen är för närvarande mycket besvärlig. Det sammanhänger med ett lågt avräkningspris i kombination med höga kostnader för insatsvaror. En faktor som förstärker detta är skillnaderna mellan länder vad gäller lagstiftning och skötselkrav, vilket undergräver konkurrenskraften hos svenska producenter. Detta verifieras bl a av Jordbruksverket, i första hand när det gäller skillnader i byggkostnader och kapitalbindning. Sammantaget utgör den här situationen en påfrestning för många enskilda grisföretagare men också för näringen som helhet. Vi riskerar ett fortsatt tapp av produktion och minskade nysatsningar.

Finansiering av investeringar inom lantbrukssektorn har både en kortsiktig och långsiktig karaktär. För att en bank ska bevilja krediter måste projektet kunna visa på ett positivt kassaflöde men också på en långsiktig återbetalningsförmåga. Om den situation som nu råder inom grisnäringen består, riskerar många grisföretagare att få ekonomiska problem och nyutlåning till satsningar inom grisnäringen kan komma att försvåras. Det förtjänar också att påpekas att all kreditgivning är kopplad till situationen i det enskilda fallet. Från bankernas sida är det nu viktigt att hålla löpande kontakt med sina kunder och diskutera behov av åtgärder, både på kort sikt och på lång sikt. Med olika insatser och åtgärder, både politik- och marknadsrelaterade, hoppas vi och tror att förutsättningarna förbättras så att vi gemensamt kan fortsätta utveckla en hållbar grisnäring framöver.

Stockholm den 2011-02-22

Swedbank, Magnus Hammar
Landshypotek, Kjell Hedman
Länsförsäkringar, Sven-Erik Selerud
Nordea, Gunilla Aschan

Källhänvisning

- Sida 4
 - Utveckling grisproduktion samt konsumtion – *Jordbruksverket*
- Sida 8
 - Beräkning produktionskostnad – *Sveriges Grisföretagare med hjälp av Interpig, Eurostat, samt nationella rådgivare*
- Sida 13
 - Besiktningsskostnader – *Svenska slakterier*
- Sida 14
 - Subventioner Tyskland – *Säljare biogasanläggningar Tyskland*
- Sida 18
 - Konsumtion/import – *Jordbruksverket*
- Sida 19
 - Kapacitetsnyttjande – *Eurostat & Earthtrends*
- Sida 20
 - BNP/arbetslösa – *SCB*
- Sida 20
 - Årsverken grisproduktion - *LRF*
- Sida 21
 - Kostnad arbetslösa – *Statsbudget 2009*
- Sida 22
 - Handelsbalansen – *SCB*
- Sida 23
 - Påverkan handelsbalans – *Sveriges Grisföretagare*
- Sida 25
 - Griskött per hektar - *Eurostat & Earthtrends*